

[Člověk a hra]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1966](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1966](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 6. 11. 1966
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 6. 11. 1966

[Člověk a hra]

66/001

6. XI. 66

Člověk vstupuje do hry tak, že do hry vnáší současně něco ze svého světa. Když se vrací na základnu svého světa, přináší s sebou něco ze samotné hry, co uvádí do jeho světa (mimo hru) nový prvek, co staví tento svět do nového světla, co otvírá pohled na jeho nový aspekt. Oba momenty nabývají v různých situacích rozličného významu a jednou má převahu jeden, podruhé druhý.

Člověk se stává člověkem tím, že vstupuje do jisté hry tak, aby ji už neopouštěl; a opouští-li ji přece, aby tak činil jen na cestě revize pravidel této hry, aby jednu hru zaměnil hrou jinou. Předpokladem pro tuto specificky lidskou cestu je okolnost, že se podaří s větším nebo menším úspěchem zahrnout, pojmut do hry i celý svět člověka, jak předchází samotné hře. To znamená, že převahy tu nabývá onen první uváděný moment: hlavní komponentou hry je ovšem člověk sám, ale jeho spoluhráčem se stávají věci a události jeho vlastního světa (mimo hru). Tím je ovšem jenom posílena také druhá komponenta, ale v určité – velmi významné ovšem – obměně. Člověk se už v tomto druhém taktu nevrací do svého světa tak, že by opouštěl hru, ale přeznačuje, novým významem obdařuje svůj svět v rámci hry. To znamená, že v jistých případech je nalezena taková platforma hry, z níž není nezbytné odcházet, kterou není nutno opouštět, abychom se vrátili do svého světa. Náš svět byl proměněn, přeznačen natolik, že může celý vejít do hry. Cesta polidšťování, cesta lidskosti je ve své podstatě vyznačena právě takovýmto stržením celého lidského světa na novou rovinu, resp. do nové sítě, soustavy souřadnic smyslu, do nového, rozlehlejšího světa významů. V takovém případě už není hra pouhou dočasnou enklávou ve světě mimo hru, ale hra představuje otevřenost světa, je otevřením, rozlomením jeho uzavřenosti. Hrou vtrhuje do světa (před hrou) něco, co dokáže přestavět, přebudovat tento svět. Hra se tak stává praxí; přitom každá praxe, která skutečně proměňuje svět, je hrou, tj. je invencí a tvorbou.

Člověk, který vstupuje do hry v onom podstatném smyslu, dosahuje určitého uvolnění a odstupu od dosud jej podmiňujícího vlastního světa a stává se stejnou měrou bytostí, která svět ovládá z roviny, která tímto světem není dána, jednoznačně určena. V tom smyslu ruší své zakotvení ve světě přírody, přírodní danosti, a zakotvuje v novém světě, který není přírodou totálně determinován. Hra přestává být dočasným vytržením ze světa přírody, ale stává se novým světem člověka, jeho novou, „nepřírodní“ „přírodou“.

661106